

Grenzeloos verzekerd

Nederland is een grote speler op de Europese verzekeringsmarkt. Met een aandeel van vijf procent in de bruto premie-inkomsten in de Europese Unie is ons land in 1997 het vijfde land in grootte, achter giganten als Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk, en na Italië. Nederland valt vooral op met relatief hoge verzekeringspremies per hoofd van de bevolking.

De concentratie op Europese verzekeringsmarkten heeft de laatste jaren doorgezet. Tussen 1993 en 1997 nam het aantal verzekeringsondernemingen in de Europese Unie met twintig procent af. Tegelijkertijd stegen de premie-inkomsten van 680 miljard gulden (1993) tot 1348 miljard gulden (1997). Overigens ontbreekt in 1993 het Verenigd Koninkrijk met zeker 200 miljard gulden aan premies.

Deregulatie en concurrentie

Ondanks de gunstige internationale economische conjunctuur is de verzekeringsindustrie toch niet al te uitbundig gegroeid. In de meeste landen heeft de toegenomen concurrentie de voordelen van de economische groei gecompenseerd. Vooral bij de schadeverzekeringen heeft voortgaande deregulatie geleid tot meer concurrentie en een stabilisatie van de groei. Hier staat tegenover dat de verzekeraars zijn blijven streven naar verdere kostenreductie en het behalen van schaalvoordelen door fusies en overnames.

Leven en schade

De grootste nationale verzekeringsmarkten binnen de Europese Unie worden gevormd door Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Hun aandeel in de gemeenschappelijke EU-verzekeringsmarkt, gemeten naar de bruto premie-inkomsten in 1997, ligt rond de 20 tot 25 procent. Nederland heeft een marktaandeel van vijf procent en staat achter Italië op de vijfde plaats. Ook in de deelmarkten van levens- en schadeverzekeringen nemen de eerder genoemde drie landen de topposities in. Op het gebied van gespecialiseerde herverzekering is Duitsland veruit het belangrijkste land met een marktaandeel van ruim 75 procent.

In de Europese Unie zijn in 1997 4212 verzekeraars actief. In het Verenigd Koninkrijk is

het grootste aantal actieve verzekeraars gevestigd, te weten 841. Nederland telt er 414, Portugal slechts 53.

De meeste van de 4212 verzekeringsmaatschappijen zijn schadeverzekeraars, te weten 2626, waaronder veel slechts lokaal actieve kleine onderlinge maatschappijen. Verder zijn er nog 948 levensverzekeraars, 360 professionele herverzekeraars en 278 gemengde verzekeraars. De laatste groep is binnen een en dezelfde rechtspersoon zowel in het leven als het schadebedrijf actief. Gemengde verzekeraars zijn in ons land niet toegestaan.

Aantal verzekeraars daalt

Het aantal verzekeraars in de EU daalt al enige jaren. In 1993 waren nog 5170 directe verzekeraars en herverzekeraars actief, in 1997 is dit aantal teruggelopen tot 4212.

In totaal verdwenen tussen 1993 en 1997 dus bijna duizend instellingen. In Nederland daalde het aantal instellingen van 522 in 1993 naar 414 in 1997.

Deze cijfers bevestigen de concentratie op de verzekeringsmarkt. Die is het gevolg van de toegenomen concurrentie op de gemeenschappelijke Europese markt. Om te overleven, marktaandeel te behouden of te veroveren, ontwikkelen verzekeraars zich tot multinationals of richten zich als specialisten op een specifiek segment van de markt.

Niet in alle landen daalt het aantal verzekeraars. In Ierland en Luxemburg neemt het aantal verzekeraars de laatste jaren juist toe, in Ierland gemiddeld met 7,7 procent per jaar, in Luxemburg met 3,2 procent. Beide landen staan te boek als aantrekkelijke vestigingsplaatsen voor financiële instellingen vanwege hun fiscale regime. Luxemburg wordt ook steeds belangrijker als vestigingsplaats voor professionele herverzekeraars. In 1993 waren

184 herverzekeraars in Luxemburg gevestigd, in 1997 al 255. Mede als gevolg van deze ontwikkeling nam het aantal herverzekeraars binnen de EU in de periode 1993-1997 toe van 330 naar 360.

De verzekeringssector is binnen de EU goed voor minder dan 0,5 procent van de totale werkgelegenheid en voor 0,8 procent van de werkgelegenheid in de dienstensector. De omzet van de verzekeraars, hier gedefinieerd als het totaal van de bruto premies, bedraagt 8,5 procent van het gezamenlijke bruto binnenlands product van de EU-landen.

Vrije dienstverrichting

Er staan voor verzekeraars verschillende mogelijkheden open om in andere landen van Europa activiteiten te ontplooiën. Zij kunnen rechtstreeks vanuit de eigen lidstaat opereren via het recht van de zogenoemde vrije dienstverrichting. Een tweede mogelijkheid is het openen van een bijkantoor in een andere lidstaat. Dit bijkantoor valt, naast de Europese wetgeving, alleen onder de eigen nationale verzekeringswetgeving, bijvoorbeeld ten aanzien van de toegestane rechtspersoonlijkheid. Een derde mogelijkheid voor internationalisatie is het oprichten of kopen van een dochtermaatschappij in een andere lidstaat. Zo'n verzekeringsdochter valt echter onder de nationale wetgeving van de lidstaat van vestiging.

Voorals Luxemburg en Ierland hebben in de markt voor levensverzekeringen geprofiteerd van het recht op vrije dienstverrichting. Afgezien van Zwitserse verzekeraars zijn maatschappijen nauwelijks actief via bijkantoren in andere landen. In de markt voor schadeverzekeringen zijn het opnieuw Luxemburg en Ierland die actief zijn, naast België.

Trends in de premie-inkomsten

In de periode 1995-1997 zijn de bruto premie-inkomsten van de Europese verzekeraars flink toegenomen. De totaal geboekte premie van de EU-verzekeraars nam met ruim 25 procent toe: van 1070 miljard gulden in 1995 tot 1348 miljard gulden in 1997. De stijgingsper-

centages in de individuele lidstaten liepen uiteen van 4,7 procent in Oostenrijk tot zelfs 56 procent in Ierland.

Niet in alle takken van het verzekeringsbedrijf is sprake geweest van groeiende premie-inkomsten. De premie-inkomsten van de levensverzekeraars stegen in de EU van 1995 tot 1997 met 29 procent, maar de premie-inkomsten van de schadeverzekeraars liepen met 3,0 procent terug. Grootste verliezer was hierbij het Verenigd Koninkrijk met een daling van 41 procent. Op de algemeen dalende trend in het schadebedrijf vormen enkele EU-lidstaten een uitzondering: zo groeide het premievolume in Ierland met 48 procent en in Italië met 20 procent.

Nederlander goed verzekerd

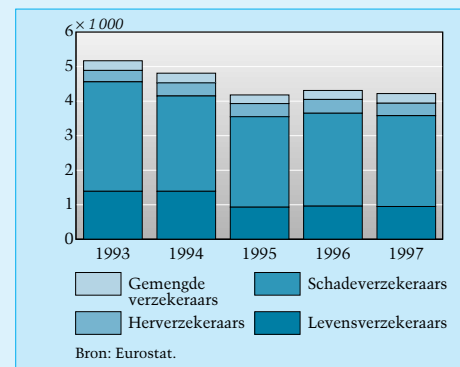
Afgaande op de omvang van de levensverzekerings- en schadeverzekeringspremie per hoofd van de bevolking zijn Nederlanders op de Luxemburgers en de Fransen na de best verzekerde Europeanen. Bij deze cijfers moet bedacht worden dat Luxemburg met name zo hoog scoort door het grote gebruik dat daar gemaakt is van het recht op vrije dienstverrichting. De in het buitenland behaalde premie wordt, eigenlijk onterecht, aan de Luxemburgse bevolking toegeschreven.

André Michel

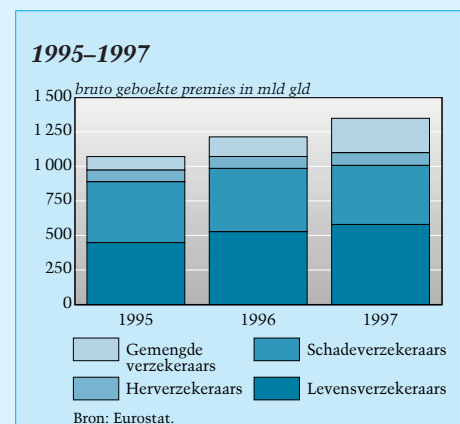
Insurance in Europe

Dit artikel is een bewerking van deze nieuwste Eurostatpublicatie *Insurance in Europe. Data 1995-97*. Deze publicatie valt in twee delen uiteen. Het eerste deel beschrijft de pan-Europese ontwikkelingen in woord en tabel. Het tweede deel behandelt de nationale verzekeringsmarkten per land in afzonderlijke hoofdstukken. Voorlopig gebeurt dit alleen via presentatie van cijfers in tabellen en grafieken. Aanvullende informatie over de Europese Unie kan worden ingewonnen via het Internet: <http://europe.eu.int>

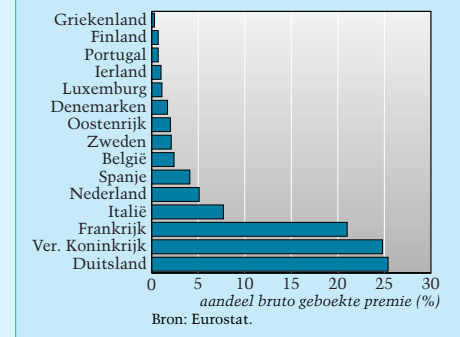
Verzekeraars in de EU

Premie-inkomsten

naar land

Verzekeringspremies, 1997

